

» KOMENTAR

BOGOMIR ŠTEFANIČ

bogomir.stefanic@druzina.si

Resnica in sočutje, sožitje in odpuščanje

Maša zadušnica za žrtve, izkopane iz brezna pod Macesnovo gorico v Kočevskem rogu – velika župnijska cerkev v Kočevju je bila na zadnji oktobrski dan polna ljudi; prišli so se poklonit spominu na svojce, sokrajane, sonarodnjake, brate v veri, ki so bili prve junijske dni leta 1945 vrženi v šestnajstmetrsko brezno. Žrtev je več kot 3.000, nanje pa je bilo neposredno po poboju in še kakšno desetletje pozneje naminiranih več kot 3.000 kubičnih metrov skalovja ...

Po maši so predvajali dokumentarni film, ki je nizal prizore gradbeno izjemno zahtevnega odpiranja brezna, nato pa srečevanja s posmrtnimi ostanki žrtev in njihovimi osebnimi predmeti ter s tragiko tistih, ki so padec v brezno sicer preživeli, a so dolgo umirali v njegovih stranskih rovih. Ogled filma je spremljala sveta tihota, ki se je ob koncu prelila v solze in globok občestveni vzdih sočutja. Kako očiščevalna in osvobodilna je moč resnice, ko pride na dan, in kako mirna je njena prepričljiva govorica!

In prav v tem je ena temeljnih sporočilnosti vstopa razkrite skrivnosti Macesnove gorice v slovenski javni prostor – v resnici in sočutju. Spomnimo: to sta besedi, ki ju je v svoj naslov umestila plemenita državljanska pobuda ob 70. obletnici konca druge svetovne vojne. Nosi ju tudi pravno znamenje na romarskem Zaplazu na Dolenjskem: križ, pod katerim stoji posoda z zemljo iz tistih krajev, kjer so slovenski ljudje iz vseh nazorskih skupin umirali med vojno in po njej; v posodi je seveda tudi zemlja iz Kočevskega roga.

Ko vas bodo, bralke in bralci teh vrstic, varuhinje in varuhi tiste mitologije, ki je želela za vse večne čase skriti nezastarljivi zločin pod Macesnovo gorico, prepričevali,

da odprtje zminiranega brezna, izkop posmrtnih ostankov žrtev in prizadevanje za njihov dostojni pokop v srcu slovenske države, torej v njeni prestolnici, niso stvari resnice in sočutja, temveč baje stvari »politične demagogije«, vedite, da je res ravno obrnjeno. Obscena politična demagogija – tokrat napisano brez narekovajev – je to, kar denimo počne ljubljanski župan, ko v odklanjanju pokopnega mesta za roške in druge žrtve revolucije

KAKO OČIŠČEVALNA
IN OSVOBODILNA
JE MOČ RESNICE,
KO PRIDE NA DAN,
IN KAKO MIRNA JE
NJENA PREPRIČLJIVA
GOVORICA! ~

lajna besno zaklinjanje, da v Ljubljani »ne bo domobranskih spomenikov«, brezobzirna politična demagogija pa je tudi ploskanje takim primitivizmom, čeprav s kančkom pragmatike zaradi skorajšnjega drugega kroga predsedniških volitev.

Vstopanje mož in fantov izpod Macesnove gorice v slovensko katoliško, narodno in državljansko občestvo se bo vsem oviram navkljub nadaljevalo prav po zaslugi ljudi, ki so bili v imenu resnice in sočutja pri maši zadušnici v Kočevju, in tudi vseh tistih, ki si v tem istem imenu strokovno prizadevajo za zdravilno soočenje z našo preteklostjo, z njenim roškim poglavjem vred.

Seveda si ob tem ni treba zatiskati oči: ne gre za preprost proces. Ponazarja ga prav položaj žrtev izpod Macesnove gorice. Njihovi ostanki bodo zdaj v začasni hrambi v Kočevju, pogovori o kraju pogreba pa se bodo nadaljevali. Na tiskovni konferenci ob robu izpraznjenega roškega brezna je dr. Jože Dežman, predsednik vladne komisije za reševanje vprašanj prikritih grobišč, nekaj dni pred kočevsko mašo zadušnico izrazil prepričanje, da se bodo ti pogovori tudi ustrezno končali; zaradi norosti »nemcev« Jankovičevega kova morda še ne takoj, a »mrtvi imajo več časa kot mi, da nas počakajo«. Vsem oviram navkljub namreč resnica prihaja na površje. Če je bila pred leti sprožena že omenjena državljanska pobuda *resnica in sočutje*, bo slejkoprej nastopil čas za pobudo *sožitje in odpuščanje*, je pri breznu pod Macesnovo gorico novinarjem zatrdil dr. Jože Dežman. Podpišemo.

V tem duhu je poskušal dosledno ravnati dosedanji predsednik republike. Ali bo tudi naslednji? Volilne odločitve pač niso brez posledic za narodovo zdravje.